

NÉPÜNK

NYERKESTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Birada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-150.

Rohamzászlóalj! — Kik ellen?!

Cuzát, egyik propagandautjáról hazatérően Jassyban kékingesek rohambrigádja fogadja. Ünnepeles fogadtatás, dobpergés, defilé, mikoris ifjabb Cuza vezetésével elvonulnak az öreg, legfelsőbb hadur: az idősb Cuza előtt.

Néhány nappal ezelőtt felhívás jelent meg a városok és falvak házáin, meg újsághasábokon, amelyben felvonulásra hívják fel őket, Bukarest utcáira.

Fabricius kapitány barnaingesei is nagygyakorlatokat tartanak, akik a német kancellár itteni helytartói, Bukovinában szintén menetelnek az ottani barnainges rohamcsapatok. A vasgárda Bukaresiben egy kaszárnyát épít, ahol ezer embert tudnak majd koncentrálni. Tehát a Vasgárda is, amelyet egy tekintélyes román politikus vezet.

A falvak, városok, az összes vásárok hemzsegnek a széjjeldobált röpiratoktól. A bukaresti „Calendarul” az összes szélsőjobboldali szervezetek központi organuma lett. Nyomdája nemrégiben kapott Németországból vadonatúj modern nyomdagépeket.

Mindez nem titok. Nyíltan történi ez ország-világ szemelattára. A belügyminiszeriumban pontosan tudják, hogy milyen színű ingesek, hol és mikor gyülekeznek. Mironescu belügyminiszter többször felémelte figyelmeztető szavát a minisztertanácsokon.

A miniszterelnök kéthetenként lead egy nyilatkozatot, hogy majd ő ráncbaszedi a szélsőjobboldali extremisták törekvéseit. De egyéb nem történik. A rohamzászlóaljok vigan masiroznak tovább. Hát talán olyan naiv volna Vaida Voevod miniszterelnök, hogy ne tudná, hogy ezek nem ártatlan katonásdi játékok? Hogy ne tudná, hogy Cuza és Codreanu és a német Gau-vezetők csak kedvelésből üzik kis, de amellett veszélyes játékaikat?

Ezekről a rohamzászlóaljakról tudhatja a miniszterelnök ur, hogy nem hiába vették fel, ezt a veszélyes nevet. El kell jönni a napnak, amikor ezek a romániai SA-csapatok egy legfelsőbb intézkedésre, valóban rohamra mennek.

Kik ellen?

A zsidók ellen?

Sajátságos. Hát kellenek valóban rohamcsapatok, hogy a szerkesztőn élők zsidókat „sakkban” tartás? Nem szabad az ellenség esztét lekicsinyelni. A vezérek jól tudják, hogy a zsidóüldözéshez nem kellenek szabályos csapatokba osztott rohamcsapatok. A zsidóknak szóló igen nagy kelemetlenségeket elvégzik az egyes szervezetlen hulgánok is, a mindenre kapható brávók.

Ezt tudni kell és illik, az ország miniszterelnökének.

Hát akkor kik ellen szervezkednek?

Hitler sem a zsidók ellen, illetőleg nem kizárólag zsidók ellen szervezte csapatait. A választások utánig valóban hajaszaluk sem görbült meg a német zsidóknak. És a németországi zsidók azt hitték, hogy az

agitátor Hitler megmarad mint Führer is, a platonikus zsidó gyűlölet mellett.

És amikor uralomra jutott, akkor nem a rohamcsapatokkal ment a zsidók ellen. Elég volt neki az ellenük százsámra hozott törvény és rendelet. A rohamcsapatok nem a zsidók ellen voltak szükségesek, hanem a németek ellen. A német pártok ellen kellett, melyek ellen pártatlan elánnal indultak harcba.

A zsidók védtelenek az ilyen csapatok ellen. Nem is ellenük irányul. Igaz, hogy mi leszünk az első áldozat. De az antiszemitizmus hirdetése, csak leplezése a célnak.

Nem is a kommunisták ellen irányul, mert hiszen nálunk kevesen vannak.

A polgári román pártok ellen irányul ez a szervezkedés! Azok ellen, akik egymást marják a hatalomért. A rohamcsapatok is a hatalomért harcolnak. Azért szervezkednek. Az államhatalom kell nekik. Ez a tét, amiért mindent kockáztatnak.

Miért türi tehát az államhatalom, hogy ellene szervezkedjenek? A jobboldali fordulat rohamcsapatait nem szabadna tűrni Vaida Voevod miniszterelnöknek. Mert rosszszul értelmezett párt-patriotizmusnak lehet kedves a különböző ingekben felvonuló rohamcsapatok gyakorlatozása. De ez kétségtelenül: az államhatalom ellen irányul.

Ezt észre kellene venni idejekorán a felelős román kormány tényezőknél. Idejekorán: míg nem lesz késő!

A palesztinai arab effendik izgatásainak áldozatai

Anglia palesztinai karhatalma energikusan fojtotta el az arab sztrájkmozgalmat

— Egész Palesztinában helyreállott a rend. —

Jeruzsálem. — Midőn e sorokat írjuk, a jaffai zendülés nyomán felszított nyugtalanság már szűnőben van és az angol karhatalom erélyes közbelépésére az egész országban újra megindul a normális gazdasági vérkeringés. Különösen kedvező benyomást kelt, hogy zsidó lakosság feltűnő nyugalommal nézett az események elé és mindvégig megtartotta tartózkodó álláspontját. Mincazonáltal hatékonyan felkészültek arra, hogy szükség esetén megvédjék élet és vagyonbiztonságukat.

Az eseményekről egyébként a következőkben számolunk be:

Az arab executive péntekre egész Palesztinára terjedő általános sztrájkot proklamált. Csütörtökön már tömegesen özönlöttek az arab törzsek Jaffába, hogy résztvegyenek a tiltakozó gyűlésen. A kormány azonban betiltotta a negygyűlést és megerősített karhatalmi felkészültséggel igyekezett biztosítani a rendet. A tömeg kezdetben nyugodtan viselkedett, később azonban a kormányzói palota elé vonultak és közáport zudítottak az épületre. A karhatalom még akkor is békés eszközökkel igyekezett rendet teremteni, de miután a tömeg több rendőrt életveszélyesen megsebesített és magatartása mind fenyegetőbb lett, a hatóságok kénytelenek voltak sorízet vezényelni, abban a hiszemben, hogy ez megállásra fogja késztetni az arabokat. A tömeg azonban ekkor még fenyegetőbb módon lépett fel, úgy, hogy az első sorízet újabb sorízetek követték. A napisajtó 40-50 halottól számol be, azonban az angol hivatalos jelentés mindössze 11 halottat említ.

A zavargások kapcsán a kormányzóság egész Palesztina területére ostromállapotot rendelt el, amely igen indokolt is volt, mert a jaffai zendülés nyomán az egész országban felütötte fejét a nyugtalanság. Északpalesztinában ugyszólván minden városban zavargások voltak. Haifában az arab tömegek megtámadták az angol karhatalmat és

Nablusban, valamint Szichemben is véres közelharcok folytak le. A városok katonai megszállás alatt vannak és az utcákon gépfegyverekkel biztosították a rendet.

Jeruzsálemben a megisméllődő zavargások annyira elfajultak, hogy az angol katonaság itt is kénytelen volt fegyvert használni. A több ízben fogatosított sorízeteknek annyi súlyos áldozata van, hogy az összes kórházak és magánházak megteltek sebesültekkel. Az arab tömegek Jeruzsálemben több zsidó üzletet kifosztottak és betörték a kirakatok üvegtábláit. — A demaszkuszi arabok nagy tüntetéssel feleltek a palesztinai sorízetekre.

A legutóbb érkezett palesztinai jelentések ma már arról számolnak be, hogy az erélyes karhatalmi beavatkozás az egész országban helyreállította a rendet és az itt ott felbukkanó kisebb rendzavarásokat gyorsan és hatékonyan elnyomta. A rendőrség és a katonaság mindazonáltal még teljes készenléiben áll, hogy elejét vehesse az esetleg felújuló zendüléseknek.

A főkormányzó egyébként magához kérelle az arab vezetőket, valamint a sajtó képviselőit és felkérte őket, hogy járuljanak szintén hozzá a rend biztosításához. Ennek dacára néhány sovíniszta arab lap még mindig azt hangoztatja, hogy nem pihenhetnek meg addig, míg bosszút nem vesznek az elesett áldozatokért. A tüntetések során az arab executive több tagját letartóztatásba helyezték.

Az eddigi áldozatok számát még mindig nem sikerült teljes pontossággal megállapítani, mert az arabok magukkal vitték sok esetben az áldozatokat. Hozzávetőleges számítás szerint két palesztinai rendőrt megöltek, míg 18 angol katona és 15 palesztinai rendőr súlyosan megsebesült. A tüntető arabok közül 33-an haltak meg és 180-an sérültek meg. A sebesültek közül 30 arab állapota súlyos. Az eddigi jelentések zsidó sebesülésekről nem adnak hírt. — Lapzártakor a következő távirat

érkezett a felviwi vallásos zsidó munkásszervezettől (Poale Hamizrachi), az erdélyi turnéján levő Scharagai munkásvezér kiküldönlhöz: *Az országban nyugalom uralkodik. Az élet rendes kerékvágásban halad. A kormány ura a helyzeinek. A zsidó lakosság nyugodt, fegyelmezett és folytatja tovább az országépítő munkáját. A cionista mozgalmat ez tovább kell serkentse a chaluciu'ra, az allijára és az ország meghódítására. Erősítsd munkádat. Isten Veled. Hapoel Hamizrachi M. Schapira.*

A „Mizrachi“ egyesül az „Agudasz Jiszroel“

Irtá: ALEXANDER VILMOS, Jeruzsalem,

A „Doar Hajom“ Jeruzsálemi napilap közli azt a szenzációs hírt, hogy egy Bécsben megtartott népgyűlésen Ráw Mayer Berlin a Mizrachi világszervezet elnöke nagy beszédben közös munkára szólította fel a világ ortodoxiáját Erec Jiszrael fölépítése érdekében. Kifejtette, hogy lehetőségét látja a Mizrachi és Aguda egyesülésének az Erec Jiszroel kérdésben.

E sorok írója, aki sem az Aguda, sem a Mizrachi szervezetébe nem tartozik, hanem a Szentföldért rajongó egyszerű orthodox zsidó, ezt az eszmét már megpendítette az Eperjessen megjelenő „Jüdische Nachrichten“ Aguda lap f. évi július 6-án megjelent számában. Azt írtam az Arzoroff temetésénél jelen volt Aguda küldöttséggel kapcsolatban: „Figyelmese szemlélők már régen észrevették, hogy Németország szomorú eseményei óta, az Aguda közeledése az Cionisták felé észlelhető. Ugy látják, hogy az Agudath Jiszroel a Mizrachival való együttműködésének mi sem áll utjában. A Sulehan Aruch alapján megindítandó közös munkával, személyes érdekek kikapcsolásával igen sok üdvöset lehetne teremteni az orthodox Erec Jiszroel érdekében és javára.“

A bekövetkezett események érlelik a fölbomló processzust, a Mizrachi már mosi belátja, hogy nem lehet helye a vallásnélküli cionizmusban. Vallási okoknál sem szabad a cionizmus új irányát támogatni. Imponáló és következetes a „Népünk“ állásfoglalása és hitvallása a „Mizrachi“ mellett. Helyesen írja is, minden orthodox zsidó aláírhatja ezt a „Népünk“ 1933. támu z hó 13-iki számában megjelent sorokat: *„Ezerszeresen igazolva lettek azok, akik azt hangoztatták, hogy valódi fundamentum nélkül, nincsen meg az igazi alapja az új Zsidóországnak.“* A „Mizrachi“ anyagi és erkölcsi ereje — vallásbázisával, az Aguda elismert szigorú konzervatív irányával egyesítve, nagyon lendítene Erec Jiszroel fölépítésén a Tóra szellemében. Hisz ez mindkét szervezetnek a célkitűzése és programja.

Csernovitzban napirenden vannak a horogkeresztes brutalitások

Csernovitz. Vasárnap a napirenden levő antiszemita heccok újra megisméllődtek és a nemzetiszocialisták brutalitásai egyre fokozódnak. Roman-uccában egy felfegyverkezett horogkeresztes súlyosan bántalmazott egy zsidó kereskedőt. A szolgálatos rendőr, aki jelen volt az inzultusnál, nem lépett közbe, sőt végignézte kényelmesen az egész jelenetet. A zsidó lakások horogkeresztesekkel való bemo cskolása szünet nélkül folyik. Különösen az Averescu és Sf. Nicolae uccák környékén nincs egyetlen zsidó ház sem, amelyen ne éklelenkedne hatalmas horogkereszt. A zsinagóga fala ugyancsak be van mázolvva Hackenkreuzzal. Legutóbb egy zsidó kereskedő lakásának összes ablaküveleit bezúzták éjszaka. Különös azonban, hogy a horogkeresztes bandák garázdálkodásai ügyében a rendőrhatalóságok még egyellen nyomozást sem vezettek be. Ez pedig nem annyit jelent, hogy nem törődnek az antiszemita kilengésekkel, hanem annyit, hogy támogatják őket.

Goga hitvallása az antiszemitizmus mellett

A román polgári pártok körében is egyre határozottabban alakul ki a fasiszta szárny, amely még erőteljesebbé teszi a Vasgárda, az Antiszemita Liga egyre szélesedő frontját. Ujjában Goga Octavian tett nyíltan is hitvallást a reakció mellett és legutóbbi beszédében ismét rázendített néhány éven keresztül elhagyott antiszemita indulóira. Vasárnapi beszédében csak az a nüansz választotta el a költő politikust Cuza professzortól, hogy „jidan“ helyett az „idegen“ kifejezést használta.

— Szeretettel jöttem Craiovába, Olténia fővárosába. A tizenkilencedik században Tudor Vladimirescu ugyancsak innen indította el a harcot az idegenek ellen. Vladimirescu idejében idegenek hulláma öntötte el az országot, kizsákmányolva a népet. Most is ugyanaz a helyzet, az idegenek elborítottak bennünket és felelősek minden, ami csak jó ebben az országban. Éppen ezért én meghirdetem: Románia a románoké.

— Mit jelent az, hogy idegen? Idegenek azok, akik szerencsésüket jöttek keresni ebben az országban. A háború után a hullaszagtól vonzva, jöttek a sakálók, jöttek a szerencse utazói és megtelepedtek nálunk, megmérgezve az életét ennek az országnak.

Az ország területén félmillió ember él most, akiknek semmi közük nincs hozzánk. Olyan elemek, amelyek csak mérgeznek és korumpálnak.

Innen, Olténiából mondom ki a szót: ki az ország testéből ezekkel az idegenekkel! Meg fogjuk vizsgálni, hogy kicsodák, melyik államhoz tartoznak és visszaküldjük őket oda, ahonnan jöttek. Más országokban csak azoknak a jogait ismerjük el, akik a háború kitörésének pillanatában, tehát 1914-ben tartózkodtak ott. Mi elismerjük a jogait ezeknek az idegeneknek. Egyet azonban tudniuk kell: A román vér politikáját akarjuk csinálni, mert a román vér adta ezt az országot.

Ez az idézet kellő betekintést nyújt Goga Octavian új politikai hitvallásába.

Cuzaék akasztórára akarják hozni a zsidó njságitókat

A romániai antiszemita párt hivatalos lapja, az „Apărarea Națională“ egyik legutóbbi számában bejelenti, hogy a cuzisták rövidesen átveszik a hatalmat, közli a cuzisták programját is, amely a következő főbb pontokat tartalmazza: *„Azon lapok beszüntetése, amelyek az egyenlőséget és a rendet követelik. Koncentrációs táborok felállításai.“* Szó szerint írja a következőket: *„A Lufta és az Adevarul zsidó szerkesztőinek nem lesz meg azon előnyük, hogy koncentrációs táborba szállítsuk őket, hanem a legrövidebb időn belül, egyszermindenkorra el fogjuk hallgattatni őket, és pedig a bukaresti Cercul Militar előtt felállítandó akasztórákra fogjuk őket felakasztani.“*

Cuza professor, miután elvonult Bukarestbe érkeztek, a tiszteletére megjelent rohamosztagosok előtt, a következő kijelentést tette: *„A régen várt pillanat nagyon rövidesen bekövetkezik és akkor mindazok, akik ezen ideálért küzdöttek, boldogok lesznek, mert látni fogják hogy milyen szép munkában vettek részt.“*

A régen várt pillanatot, amely Cuza szerint rövidesen bekövetkezik, csak a rohamosztagosok várják, akik az új német recept mintájára adnak neki erőt a hatalomhoz. Horogkeresztes szabadság! „Made in Germany!“

A Vajda kormány szoros kapcsolatot tart fenn a különböző antiszemita alakulatokkal

A Viitorul okt. 29-iki száma „Miért nem beszél Vajda“ cikkében többek között ezt írja: *„Ahelyett, hogy Vajda miniszterelnök megmagyarázná hallgatásának okát, csak Hitler szavait ismétli a hitlerizmusról és a Mussolini szavait a fasiszmustól. Ahelyett, hogy meokadályozná az antiszemita pártok működését, engedni, hogy a rohamosztagosok hadi gyakorlatokat és kongresszusokat tartsanak. Miért? Mert úgy Vajda, mint a kormány többi tagjai szoros kapcsolatot tartanak fenn a különböző antiszemita alakulatokkal. Minden felelősség a mai állapotokért az egész kormány és főleg Vajda miniszterelnököt terheli.“*

„Valódi Franck“

izésíti,
erősíti,
alcsóbbítja

Franck tejes kávéjait

Vigyázzon a kávédarálóra mint gyárjegyre!

A newyorki polgármester betiltotta a hitleristák ünnepélyét

Newyork. — O'Brien newyorki polgármester „eltanácsolta“ a newyorki német egyesületek vezetőségeit attól, hogy október 29-én nagy ünnepségeket rendezzenek abból az alkalomból, hogy 250 évvel ezelőtt érkezett Amerikába az első német bevándorló. A newyorki németek egy nemzeti-szocialista jellegű ünnepség rendezését tervezték. A polgármester közölte a rendezősséggel, hogy nem fogadhatja el a meghívást, sőt azt a jó tanácsot adhatja a rendezősséggel, *ne tartsák meg ezt az ünnepélyt, mert amugyis kénytelen lenne annak megtartását betiltani.* „Newyork nem olyan talaj — mondta a polgármester, ahol a türelmetlenség és a faji vagy vallási gyűlölet szagos virágai megteremnek. Értésítettek arról, hogy ebből az alkalomból agitátorok érkeznek Newyorkba s az ünnepségen a hitleri doktrínákat akarják propagálni. Nem türhetem, hogy német mintára állást foglaljanak a zsidóság ellen.“

— Olvasóink b. figyelmét e helyen is felhívjuk, az országszerle ismert Henrich Franck Söhne S. A. R. Bucuressti-Braşov cég, hirdetés sorozatára.

— Dr W. Fildermann intervenciója Mironescu belügyminiszternél a terjeszkedő antiszemitizmus ellen. Bukarest. Az egyre növekvő antiszemita propagandára való tekintettel dr W. Fildermann, a zsidó Unió elnöke látogatást tett Mironescu belügyminiszternél, hogy a mérgező propaganda által veszélyeztetett zsidó lakosság helyzetéről tanácskozon vele. A miniszterrel folytatott hosszas megbeszélés után dr Fildermann rendkívül jelentékeny dokumentumokat szolgáltatott át a miniszternek, amellyel rámutatott az antiszemita agitáció anarchikus jellegére és törvénytelen módszereire. Elemmezte a zsidó lakosság súlyos heizzetét a mesterségesen táplált antiszemita atmoszféra közepette. Végezetül kérte Fildermann dr, hogy a belügyminiszter szigorú rendszabályokat léptessen életbe a szélsőjobboldali szervezetekkel szemben. — Lapzártakor értesülünk, hogy a Zsidó Parlamenti Klub szintén megjelent Mironescu belügyminiszternél és érlel, es intézkedéseket kért az antiszemita veszedelem elfojtása érdekében.

— Német filmek — zsidó publikum. Prága. A „Selbstwehr“ prágai cionista organum írja legutóbbi számában a következőket: Meglepő tény, hogy Prágában, sőt egész Csehszlovákiában újra szintizta német filmek futnak. Filmek a harmadik birodalom termeléséből zsidó import vállalatok közvetítésével. Hogyan lehetséges ez? És hogyan türi a zsidó közönség, a bojkotlnak ezt a flagrns megsértését...? A lap rámutat cikkében arra, hogy míg Németországban bojkotálják a zsidó színészeket, addig a zsidó közönség is csak bojkotlal felelhet a német filmekkel szemben. A mozilátogató zsidó közönségnek nem szabad felkeresni az olyan filmszínházakat, ahol német filmeket adnak és ezzel erkölcsi és anyagi nyomást kell gyakorolni a tulajdonosokra, hogy ne hozzanak színre német filmeket.

HETI GLOSSZÁK

Einstein a nagy tudós és a naiv politikus

A napokban a londoni Albert Hallban németellenes meeting volt. Az est folyamán felvették és hatalmas beszédben támadták Hitler Németországát, Sir Austen Chamberlain, Lord Rulheford és még számosan mások, az angol politikai világ prominensei közül. Az est fénypontja, mégis Albert Einstein volt. A nagy zsidó tudós, fáradtan és nyomott kedélyhangulatban mondotta el beszédét és ez az in-

diszpozíció ki is érződött szavaiból. Miért volt Einstein rossz kedélyhangulatban? Az angol sajtó részletesen megadja erre a választ. Részben azért, mert az angol rendőrség hatalmas készültséget vonultatott fel a nyugalom érdekében és főképpen Einstein személyét biztosítandó, mert hiszen 40.000 márkát tűztek ki fejére vérdíj címen, amelyről az összes lapok írtak. De még inkább kihatással volt Einsteinre az a hangulatváltozás, amely irányában az angol közvélemény körében végbement. Angol lapok, főképpen a több milliós példányszámban megjelenő Daily Mail erősen támadta Einstein, amiért annyiszor szimpatizáló nyilatkozatokat tett a szovjet érdekében. A különböző külföldi bolsevista szervezetek, mint például a „Vörös Segély“, „Háboru ellenes Liga“, „Az orosz szovjet barátai“, németországi és még számos hasonló tendenciájú szervezet elnökét, vagy alelnökét tisztelte Einsteinban.

Amikor Einstein látta, hogy mennyire visszatetszést szül az angol polgári közvéleményben, ez a látszatbolsevista szimpatizáló korábbi magatartása, szükségesnek látta, hogy a „Manchester Guardian“ hasábjain nyilatkozzék. A levélben többek között azt írja: „... mint más intellektuel, úgy én is kötelességemnek tartottam, hogy minden örömmel a humanitás érdekében küzdjem, viszont egy súlyos féltreértés áldozata lettem, olyan szervezetek részéről, amelyek nem egyebek, mint az orosz despotizmus propaganda eszközei. Azért, amiért ezeket nevémmel támogattam nem jelenti azt, mintha a bolsevizmuson segíteni akartam volna, azt a hatalmat, amely minden emberi individuumot szolgásgába süllyeszt, amely épen úgy ellensége az emberiségnek, mint a fasiszmus, ha más lobogó alatt is masiroz célja felé. Minden fejlődési lehetőség attól függ, hogy az egyes emberi egyedeknek mennyire adatik meg egy társadalmon belül, a fejlődés lehetősége...“

Eddig a levél. Amelyből kitűnik, hogy Einstein, amilyen nagy és korszakot jelentő tudós, annyira rossz politikus. Akinek páranlan jó szívét és minden elesettért való lelkes odaadását, felhasználták, a szovjet politika propagandistái, hogy vele operáljanak. Egy végtelenül tisztalelkű, naiv álmodozó, zseni, akil a

szalonbolsevisták és szalonmarxisták körültek és politikailag tehetetlen embert, a szenzációk középpontjába állították. Fájdalmas, hogy a zsidó nemzeti eszmének egy ilyen hősroszát, mint Einstein, úgy állították oda a világ közvéleménye elé, mint Moszkva marionett figuráját. Ezt szenvedti most Einstein, ezért állott fáradtan és keserű szójjzzel, az Albert Hall tizezernyi közönsége elé.

A prágai szociáldemokraták lapja és a német lexikon

Érdekes és ha nem volna oly tragikus hátterű, még mulatságos is volna. A prágai szociálisták lapja, a „Szociáldemokrat“ cikket ír a hitlerizmus ellen. Ebben többek között azt írja, hogy történelmi igazság az, hogy amelyik ország a történelem folyamán üldözte zsidóit, az mind lefelé haladt a fejlődés útján, amíg tönkre nem ment. Így például Spanyolország is, meg Portugália. De ez még semmi! Mert hiszen ezt ezerszer megírták már mások is, máshol is, a prágai lap előtt. De ami érdekessé teszi az egészet, az, hogy hivatkozik a nagy német lexikonra, a „Grosse Brockhaus“ ra, amelynek 14-ik kötetében a következő áll: Portugália szó alatt:

„Hogy a spanyol királyi pár tetszését megnyerje, azért I. Emánuel portugál király 1496-97-ben a zsidókat és a granadai ügy után, az országba jött mórokat erőszakkal megkeresztelte vagy kiüldözte őket. Ezzel megrabolta

országát, legszorgalmasabb és gazdaságilag legképzettebb néprélegtől. Portugália fénykora lejáróban volt és ezzel a lezülles magvát hirtette el a portugálok királya.“

Érdekes ez, de vajjon a „Grosse Brockhaus“, majd a német könyvvelésre és zsidó üldözésre is megírja majd, hogy a német birodalom romlását jelenti? Vajjon?...

A jaffai halottak.

Megint előbujnak maji rejtékhelyeikről a defétisták. És kaján örömmel, — bár korántsem úgy mint egykor — megmondják véleményeiket és kihirdetik a szentenciát. ugye megmondtuk? Palesztinában is üldözik a zsidókat, ott is üldözött kisebbség, akiknek nincsen egy nyugodt pillanatuk. Hát akkor minek odamenni, ha ott sem jobb? Gehupt, oder gesprungen!?

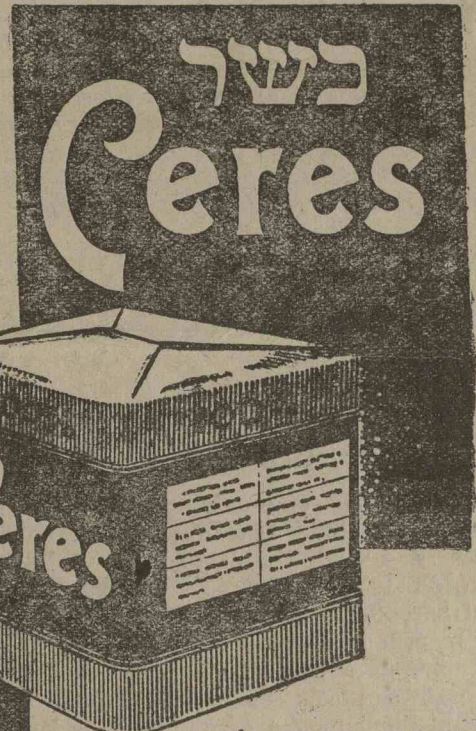
Ezeknek válaszoljuk a következőket:

Egy országépítés, egy új ország alapköveinek lerakása, nem gyerekjáték és nem egy kedélyes kirándulás. Véresen komoly vajadás, melynek megvannak a maga súlyos vér és pénzáldozatai. Más népek százezreket áldoznak ügyük érdekében. Viszont nagy a kisebbség az 1929-iki véres palesztinai események, meg a mai között. Akkor az angol uralom hagyta, hogy a zsidók és arabok üssék egymást. Illetőleg akkor az arabok gyilkolták a zsidókat — és a zsidók sem hagyták magukat. Értjük meg jól: ez már igen lényeges

MINDEN KÖSER KONYHÁBAN

SÜTÉSHEZ és FÖZÉSHEZ

100%-os
tisztá
KOKUSZ ZSIR



A FÖRABBINÁTUS HECHSEREJ

A dálesz

Egy szegény szabórol szól ez a kis éle-gia. Ott élt a városka végén, egy földszintes nyomoruságos kis lakásban. A lakás tele volt gyerekkel és ételszaggal. És a kis zsidó szabó éjjel-nappal a gép fölé hajlottan küzdött, dolgozott a mindennapi kenyérért. De hiába volt minden igyekezete: a nyomorusága napról-napra nagyobb lett. A kenyéradagok kisebbek, ellentétben a gyerekekkel, akik megnöttek és mindinkább éhesebbek. Vörös volt már a szabócska szeme a sok éjjeli varrástól. Reszketek kezei a sok öltögetéstől, de a nyomoruság fátumát nem tudta elhessegetni magamellől.

Fáradtan, elcsigázottan ült gépe mellett a szabócska egy ominozus estelen, amikor egyik gyermeke jelentette, hogy egy nagy behemót idegen ül az ajtó küszöbén. Kimegy megnézni, látja a soha nem látott embert és megkérdi:

— Ki vagy te idegen, aki éppen ajtóm előtt ültél le?

— Én vagyok a dálesz, kedves kis szabóm és itt ülök ajtód előtt, ahonnan nem tágitok.

— Oh én szerencsétlen — mondja neki a szabó — hát miért ülsz, miért kuporodsz min-

dég csak az én ajtóm előtt? Hiszen betelt már az ürömpohár, elmehetnél mást is boldogítani. Nekem elég volt már belőled. Már alig bírom a harcot veled, te rejtendő szigorú Dálesz, már egészen felőrölköttem a nagy harcban, menj már el innen, menj másfelé...

— Nem megyek, mert itt nagyon jól érzem magam és ezért itt is maradok. A szabó, a megcsigázott szegény zsidó szabó gondol merészet és nagyot, és következőképen szólott:

— Csinálok neked egy szép új ruhát, kedves Dálesz, de csak egy feltétellel, ha megígéred, hogy amint készen lesz, elmégy ajtóm küszöbéről. A dálesz ráállott az alkura és meg-egyeztek, hogy három nap múltán eljön a ruháért.

A szabó korán reggel már sebbel-lobbal elment a kereskedőhöz, hogy anyagot szerezzen az új ruhához. Hitele ki volt már merítve, már régen nem fizetett számlájára, így a kereskedő csak hosszas könyörgés után ment bele az újabb hitelezésbe. A szegény zsidó úgy könyörgött, hogy meg esett rajta a szíve. Csak most az egyszer még utoljára, meglátod, hogy soha többé nem fog kelleni hiteledet igénybevenni. És sok-sok szöveget vett, mert a Dálesz nagy volt és óriási ruhát kellett neki csinálni.

Mivel pontos mértéket vett azután hozzá-kezdett a ruha elkészítéséhez. Varrt, varrogatott ő is, a háza népe is, hogy idejében készen legyen a munka, mert az akarták, hogy a Dálesz meg legyen elégedve és eltávozzék házatájáról.

Éjt-napot egygyétté dolgozott, míg harmadnapra elkészült a Dálesz új ruhája. Percnyi pontossággal beérkezett a ruhapróbára. Elkezdte próbálgatni, a nadrágot, a kabátot, de sehogy se ment a dolog. Akárhogy is erőlködött a kis szabó rémülten vette észre, hogy sem a nadrághossza, sem az ujjak nem voltak elég megfelelők. Nem tudott hova lenni a csodálkozástól. Hiszen ő pontos mértéket vett, aszerint csinálta, hát hogyan lehetséges mégis, hogy most oly szűk mindenütt?

Mire megszólalt a dálesz:

— Hát nem érted? Az alatt a három nap alatt, amíg ez a ruhát csináltad, újabb adósságot szereztél. Amellett ez idő alatt nem tudtál családotra keresni. Ezért aztán *nőt a dálesz* és így lett szűk a te ruhád, amelyet annyi igyekezettel varrogattál...

És a dálesz leült újból az ajtóküszöbre és nem mozdult a szegény zsidó szabócska ajtaja mellől. Talán még most is ott ül, ha másutt nem akad közben dolga...

külömbőség. A világ minden táján és minden időben, a zsidókat üldözték — és ő futott. Futott, mert nem tehetett egyebet, futott, mert hátán érezte az ütéseket és az államhatalom nyomasztó erejét. Próbáljon meg egy zsidó, vagy tízezer zsidó összefogni — Németországban. Nem lehet. Ahogy nem lehetett Oroszországban, a cárizmus idején sem. De Palesztinában!? Az más. Ott néhány év kell és zsidó többség lehet. Hát hol lehet még egy helyén a világnak zsidó többség? Még kilátás sincsen rá. Ott új zsidó típus van kialakulóban. A Muskeljude, aki nem ijed meg saját árnyékától. Ott az államhatalom nem lehet zsidóellenes. Ott egy bátor, harcos zsidó generáció él és nő fel, akik tudatában vannak, hogy az ő földjüket védik. Azt a területet, amely őseikké volt és unokáiké lesz. Van benne lökőerő, van benne morális támogatás, amelyet csak a humusz ad. Mert csak az nép tudja megvédeni az országot, amelyiké a föld. Már pedig a földet turó zsidó paraszt, meg a hozzákapcsolódó városi réteg tudja: hogy „itt élned és halnod kell”. Onnan nem lehet sehova sem menni. Mi hiszünk abban, hogy az arab halottak, ott a jaffai drótsövények között, egyetlen pillanatra sem akasztják meg az országépítést. Sőt serkentőleg hatnak. A zsidóság emellett nem csak morális erőt érez kezei között. Van ott fegyver is. Minden megvan, ami szükséges ahhoz, hogy a meghódított földet hatalom soha ne vehesse ki a zsidók kezéből.

Akik pesszimisták ezután Palesztinát illetően, azokra írja a Szentírás: „aki fél a harctól, az maradjon otthon. Aki gyáva, ne menjen harcba.” De mi tudjuk, hogy ilyen zsidó nagyon kevés van. Mert ha volt valaha zsidó cél, amelyért harcolni érdemes és kell: úgy az csak Palesztina. Az új zsidó ország felépítése érdekében kell összefogni: és össze is fog a zsidóság, a galutban éppen úgy, mint az országban.

A jaffai harc az országépítés egyik szomorú és izgalmas epizódja. Semmi más.

Szigoru iszur a Jeruzsálemben görög eszrogot árulók ellen.

Jeruzsálemi tudósítónk rendkívül érdekes hírről számol be. Az üzleti szellem kicsapongásai olyan lére vittek néhány zsidót, hogy az már a zsidó etikába ütközik. Talán nem is helyes szó, hogy „ütközik”, mert ez már árulás a zsidó nagy építőmunkával szemben. Elbe Salamon Rimonovits és Harry Naftali, Teitelbaum párti chasszidok ezek, akik eddig csak smire pászkával látták el az Erec lakosságát, jó borsos áron. 10 darab kis maceszért nem voltak restek 1 fontot venni. Tekintettel arra, hogy most a megb. Sonnenfeld főrabbi veje „Agudat Etrog” név alatt, eszrogokat árusított és ebbe nem kapcsolódhattak bele, leutaztak Trieszbe és onnan görög eszrogokat hoztak az Erecbe. A jeruzsálemi Teitelbaum-párt hívei Görögországból kaptak Eszrogot! Tehát megtették azt, hogy amíg a gálutországokbeli zsidók elsőrendű kötelességüknek tartották az ereci eszrogok használatát, addig ők üzleti érdekből, görög eszroggal manipuláltak, bent az ország határain belül.

Természetesen erre felzudult az Agudat-Eszrog körül tömörült zsidóság s kiadtak egy rendkívül szigorú iszurt, melyet aláírt Duschinsky főrabbin kívül, Kook főrabbi is. Együtt szerepeltek az iszuron, ami nagy feltűnést, de emellett nagy elismerést is váltott ki a jisuv lakosságban, mert mindenkit felháborított ez a tett, amelyért a megjelent plakátok, mint „nemzetgyalázó, Erecet szegyenbehozó, szemtelen gaztellesék”-nek nevezi meg a görögországi eszrog importőröket. Amellett mindenki félt, hogy tévedésből görög eszrogot vett. Mindenki ereci eszrogot keresett, mire ennek felment az ára. Egy rabbinikus kiáltvány viszont megengedte, hogy egyes köülletek vegyenek csak eszrogot, hogy ezáltal a vételkedv lanyhulása által az árak csökkenjenek.

Végeredményen: az ügy csak emelte Duschinsky főrabbi tekintélyét. Még akkor is,

ha első iszurdját Kook főrabbival egyetemlegesen adta ki. Hiába akarják őket összeveszteni. Duschinsky főrabbi kitart első programja mellett: béke, béke, béke.

Mindenesetre szomorúan érdekes, hogy az „üzlet” mennyire elvakítja az embereket és az eszrog kérdésbe politikumot kevernek a Szentföldön.

Horogkeresztes invázió Amerika felé

Newyork. — Az amerikai közvéleményt rendkívül behatóan foglalkoztatja a bevándorlóhivatal elnökének, Samuel Dicks'einnak közlése, aki egyben az amerikai zsidó kongresszus tagja is, mely szerint az utóbbi hónapokban valóságos politikai invázió indult meg az Egyesült-Államokba Németországból. Nem kevesebb, mint 300 nemzetiszocialista agitátor jött mint politikai atléta, vagy diploma az országba, akik valamennyien hitlerista propagandát fejtenek ki az amerikai lakosság körében. Dickstein vizsgálatot követel ez ügyben az azzal a céllal, hogy azokat a nemzetiszocialistákat, akik illegálisan tartózkodnak az USA területén azonnali hatállyal kiutasítsák. Dickstein leleplező közlésében még azt is kijelentette, hogy Goebels több millió márkát bocsájtott az agitátorok rendelkezésére.

A „Völkische Beobachter”, a német kormány hivatalos lapja gyalázó cikkben válaszol Dickstein leleplezésére és ama reményének ad kifejezést, hogy az amerikai kormány meg fogja rendszabályozni a zsidó Dicksteint.

A washingtoni kormánykörökben igen nagy izgalom uralkodik Dickstein leleplezése miatt és erélyes vizsgálatot követelnek, hogy a horogkeresztes propagandának véget vehessenek. Amennyiben valóban igaznak bizonyulna Dickstein közlése, úgy a kongresszus törvényt fog hozni a nemzetiszocialista agitátorok bevándorlása, valamint a német antiszemita propaganda terjesztése ellen.

Frigyes Marcel:

„...a felesége kis zsidócskákat szül...!”

A vézna, kis ember lehajtott fejjel ment az uccán. Körülötte zászlódiszben feszítettek a házak s a nyitott ablakok mögötti rádió hangszórók felől valami vezérpolitikus dörgő hangját hurcolta magával a friss, tavaszi szél.

A nemzet hősi ujjébredéséről beszélt a nagy ember és nagyonsokszor megismételte, hogy csak a hősök és hazafiak törhetetlen uralma mentheti meg a népet. Hangfoszlányai összefolytak a menetelő rohamcsapatok hangos ujjongásaival s a nagy vörös-szöke emberek mákonyos szédülettel harsogták tele az uccákat.

A csillogó szuronyerdő és a rengeteg zászló, mint egy félelmetes fekete folyam, — ömlött végig a Nagyköruton.

Sörcsarnokok mélyén tobzódó orgiákat ült a szesz. A zsufolt sörözők perccenként okádták ki a felpuffadt, kivörösödött csoportokat, hogy helyet adjanak a még józanoknak.

A vézna, kis ember úgy ment a részeg zürzavarban, mintha semmit sem látott volna maga körül. Mint egy meghajszolt szürke kis egér, aki ösztönösen fél az élesfogu kegyetlen macskától, úgy osont halkán szinte nesztelenül, előre a nagy tömegben.

Ugy tervezte, hogy ma ki sem jön az uccára. Nem is várták még mára, — de a hiányos táplálkozás és a szokatlanul nehéz munka lekapta az asszonyt a lábáról. A gyermek, kinek elővetelében egykor hiába reménykedtek, most hivatalosan és időelött kopogtatott be örömtelen életükbe.

A leépített, lerongyolódott kistisztviselő elbetégededett felesége vajudott.

Már reggel öt óra óta hasogatták a szivét az asszony rémes sikoltásai.

Tehetlenségében, ökölboszoritott két kezét marta, kint a nyomoruságos bérház világitó udvarán.

Azután kijött a szülésznő hozzá. Hogy baj van.

Rohanjon rögtön orvosért. És ment.

A mentőállomáson eladogta nagy baját. Hogy elvérzik a felesége, ha rögtön nem könyörülnek rajta.

A máskor oly megértő arcok, most idegenül néztek rá s a magas, jóindulatu orvos idegesen törülgette szemüvegét.

— Most nem segíthetek, — mondta sajnálkozva — menjen más állomásra. Nem tudja, hogy tegnap tüntetés volt? — az osztály zsufolva van és a mentőautók minden percben újabb véres ember-tömegeket hoznak be.

A kapuban egy rohamsisakos szanitész meglóditolta és ráfröcskölte gyűlölettől fűtött szavait:

— Gyertünk zsidó gyorsan, mert belédrugek! Ujra kint volt az uccán.

Keresztül furta magát a köruton.

Minden mentőállomás, minden kórház lömve jajgató sebesülteket.

Az orvosok könyökig vajkáltak a véres emberronsokban.

A kloroform szaga átjárta minden porcikáját, az agya gépiesen zakaftolta tovább, tovább, — az asszony elvérzik. És rohant tovább.

Már a külvárosban járt az uccák néptelenek voltak, csak kampóskeresztes osztagok cirkáltak minden irányba.

Csapatokban jártak, mint az éhes farkasok és foszrogatták a zsidók üzleteit. A hátukon nagy, katonai zsekokban vitték a lopott holmit.

A szemük véres és rekedt, diadalittas ordításuktól a kis szürke ember ereiben megfagyott a vér. A szíve a torkában vert, szeretett volna gyorsan elillani, de nem lehetett. Az egyik rohamsisakos észrevelte és rákiáltott:

— Hé zsidó!

A nyavalyás, kis embert főbekölintotta az éles hang.

Megremegett.

Dermedten állt, tagjait megbénította a rémület.

Legszívesebben szeretett volna ott a helyszínen elsülyedni.

Valami csodát várt, valami olyasfélét, hogy hátha megnyalja alatta a föld és így megmenekül.

A kampósok körülfogták. Csámcsogtak és kéjesen csattogtatták a fogaikat.

Az egyik, hatalmas markát rákapcsolta a nyakára, a többiek egészen szorosra fogták. Oda hurcolták a vezérük elé.

A vezér italtól elbutult arcán valami rafinált mosoly féle bujkált.

Rászólt az embereire:

Hagyjátok béké, hiszen nem is zsidó! ugye maga német?

— Igen... a fronton is...

— A fronton is voltál? — persze a házat árulni! — te szemé! — te hazudsz! — te zsidó vagy! — Hogy merészeléd kibujni az uccára te piszok?

— Spicli! — ujságiró! — rühes kommunista! — vágjatok a pofájába! — hangzik mindenfelől. A kis szürke ember reszkeve tekintett a vérszomjas alakokra és rémülten kinyögte:

— Munkanélküli vagyok, szegény féreg, akit a szükség hozott ki az uccára.

— Szükség! — te beszélsz szükségéről. Ti, akik mindent összeharácsoltatok és gyalázatotok a Hazát. Igen gyalázatok és eladatok harminc ezüst pénzért.

— Uraim én mindég szerencsétlen voltam. A feleségem vajudik, — elvérzik.

— Micsoda! — te nyomorult, te még szaporodsz is! Hallátok a felesége kis zsidócskákat szül, mert még nincsenek elegenden a nyakunkon.

— Te rohadt! — ordították feléje — és a vezér irtózatossá ökle lecsapott az arcába. Elöntötte a vér.

A vér láttára üvöltöni kezdtek a gyönyörűségétől.

— Vesszen a bélpökös! — kiáltották — és ahányan voltak, ütötték, vágták, tépték, rugták, taposták a földön fekvő véres embert.

A távolból felhangzott a Hősök Indulója és a „hősök” kifeszített mellett kielégülten, énekelve tovább vonultak.

A véres holtestet otthagyták az ucca porában. És a vézna, kis ember úgy feküdt ott, mint egy eltaposott szürke, kis egér.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Chesvan 14, nov. 3.

Szombat: Chesvan 15, nov. 4.

Heti szidra: וַיִּרְא

Heti háftóra: וַאֲשֶׁר אָחַת

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.50

gyertyagyújtás 5.00

Istentisztelet kezdete 5.05

Szombat befejezése 6.05

Felhívjuk előfizetőinket, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjában felkeresni, hogy hátralékos előfizetéseiket számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Külföldi előfizetőink nemzetközi postautalványon küldhetik be hátralékaikat. — Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy Népünk továbbra is teljesíthesse hivatását és hogy akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre lapunkat. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Ne dolgozzanak az új haifai kikötőben zsidó munkások szombaton!

Írta: RAV JICCHACK NISSENBAUM (Varsó)

Az utóbbi napokban a következő hírt kaptuk: A Histadrut egyik delegátusa, a haifai munkáshivatali titkára, Szalonikába utazott, hogy szerződtesse 100 zsidó kikötőmunkást, ugyanannyi certifikáttal, akik ott fognak dolgozni, a haifai kikötőben, a hajók kikötésénél és ki és berakodásánál. Ez a tény a szalonikai kikötői munkások között nagy örömet keltett, mert hiszen már hosszabb idő óta munkanélküliek és csaknem éheznek. Amikor a munkások a szerződés aláírását tarták eszközölni, kiderült, hogy egy „csékélyes” követelnek tőlük. Hogy kötelesek dolgozni két napot egy héten, tehát szombaton is. Ez a pont a szalonikai zsidóság körében nagy felháborodást keltett és a delegátus kijelentette, hogy a kikötő igazgatósága követeli ezt, amely beleegyezett abba, hogy zsidó munkások is felvehetők, de csak olyan feltétel mellett, hogy két napot kell dolgozzanak, amint azt a mohamedán és keresztény munkások teszik. Ugy gondolom, hogy a szombati megszegésének követelése valóban a kikötő igazgatóságának előírása, de teljesen érthetetlen, miképpen lehet az, hogy a cionista executive hozzájárulását adta ehhez a ponthoz, anélkül, hogy tiltakozott volna egy nyilvános meeligen. Sietett, hogy a 100 certifikátot használja és a 100 kikötőmunkás mielőbb ott legyen.

A szombati munka az utóbbi időben szisztema lett, amelyet a Histadrut megengedett és a lengyel cionista szervezeti elnöke, Jichak Grünbaum, aki ma Jeruzsálemben az emigrációs hivatalt vezeti, így formulálta ezt a kérdést cikkeiben tisztán és értelműen: A szisztema követeli, hogyha a kormányzat, vagy a városok vezetősége munkások felvételét határozza el és azt követeli, hogy a munkálatoknak szombaton is folyni kell, akkor a munka zsidó kézben végzendő megszerzése azt követeli, hogy a zsidó munkások mondjanak le szombatjaik és ünnepnapjaik megtartásáról, nehogy bevezessék a mi nemzetit otthonunkba a „sabesz-gej” galutbéli szokását. Mostanig előfordult egyszer, hogy a jeruzsálemiti vízműveket építették és dolgoztak szombaton. Ekkor ezt azzal motiválták, hogy a szomszédos Jeruzsálemnek vízzel való ellátása, „pikjach nefes” és így még volt valami magyarázat, de arra valóban nem hiszem, hogy állandóan dolgozzanak a jaffai kikötőben. Ez a Histadrut szisztemája és úgy látszik ez lesz az új executive vezérprincipiuma is.

Tudjuk, hogy Brodetsky prof. azon az állásponton van, hogy követelni kell a kormánytól, hogy respektálja a zsidó szombat megtartásának törvényét, de az executive politikai vezetősége nem vallotta soha ezt az elvet s amióta a baloldali kezében van a vezetés, okaratlanul elállott ettől a követelésről és úgy hallott mindenki, ahogy a kormány akarta: kiszolgáltatta a zsidó szombatot.

Meg kell érteni a baloldali vezetőket. Ha a munkások egyrésze dolgozik szombaton, minden kényszer nélkül, hogyan jöhetnek a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy ő viszont respektálja a zsidó szombat szentiségét? Ki sem szabad nyitni szájukat ebben a kérdésben a kormányzattal szemben. De — sajnos — csak, hogy ők nem jöhetnek a kormányhoz ezzel a kéréssel, hanem ezekkel a tetteikkel elzárják az utat azok előtt is, akik hasonló követeléssel lépnek fel. Ez a sajtóságot és tulajdonképpeni palesztinai szombat kérdése.

Ez nem az egyedek szombat meg, vagy meg nem tartásának kérdése. Ez nem lehet az executive feladata. Ez nevelés kérdése, meg egyes vallásos szer-

vezetek és egyedek kötelessége, hogy a szombat megtartását elősegítsék. De mi, a mi otthonunkat akarjuk építeni és ezzel együtt jár, hogy meg kell tartuk leglényegesebb vallási törvényünket, a szombat megtartását. A mandátumotadó hatalmak is tudták, hogy a szombat megtartása nélküli zsidó otthon nem lesz a zsidók otthona, azért van egy pontja a mandátum-szerződésnek, amely előírja, hogy a szombat törvényes munkaszüneti nap. Az executive kötelessége, hogy ennek a pontnak érvényt szerezzen. Ha nem teszi, nem méltó arra, hogy a zsidóság vezetője legyen.

Nem tudom, de valószínűnek tartom, hogy meg lehetett volna úgy oldani a kérdést, hogy a mohamedánok nem dolgozzanak pénteken, a zsidók szombaton és a keresztények vasárnapon egy nagy kikötőben, ahol állandóan van munka és ez könnyen megszervezhető is lenne.

De egy kétségtelen: hogy a zsidó állam jövődi kikötőjében, a zsidó hatóságok közbejöttével nem szabadna engedni, hogy zsidó munkások dolgozzanak szombaton. Hiszen a török időkben a szalonikai kikötő munkások szombaton nem dolgozhattak, olyannyira, hogy a kikötő szombaton nem működött és ezért zsidó karaktert kapott Szaloniki. Most pedig jön a mi executiveánk és a szalonikai zsidó városból, a zsidó Haifába hoz munkásokat, akiknek dolgozni kell a szombati napon.

Az executive kötelessége, hogy minden erővel azon legyen, hogy éppen Haifában, ahol — reméljük — rövidesen zsidó többség lesz és ahol kikötnek majd a világ minden részéből jövő zsidó turisták, ne lássák majd és első impressziójuk ne az legyen a zsidó országban, hogy dolgoznak szombaton. Az lenne kötelessége inkább, hogy a vallásos zsidó nemzeti karaktert kidomborítsa.

— A geri rabbi a Mizrachi és az Aguda egységfront megteremtése érdekében utazik Palesztinába.

Jeruzsálemről jelentik: Az Agudának Telawiban a tél folyamán megtartandó „Knésziu-Gdajlu“-ra már megkezdődtek az előkészületek. A kongresszuson a geri rabbi is jelen lesz. Mértékadó körök már most foglalkoznak azzal, hogy a legrövidebb időn belül tárgyalások kezdődjenek a Mizrachi és az Agudasz-Jisrael vezetői között, hogy megteremtődjön egy egységes front a palesztinai baloldaliakkal szemben. A Mizrachi vezetőin kívül, az Aguda részéről, a geri rabbi és Rav Ise Meir Lewin vennének részt a tárgyalásokon. Vallásos körökben ezen tárgyalások elé nagy várakozással néznek, mert nagy jelentőséget tulajdonítanak azoknak. Mindkét részen remélik, hogy a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak végződni.

— Itél Svájc a horogkereszt felett.

Még ez év júniusában történt Zürichben, hogy egy horogkereszt borbély részvételével és felbujtása mellett, több nemzetiszocialista megtámadott egy zsidó kereskedőt és azt súlyosan megsebesítették. A halóságok megindították az eljárást a horogkeresztes támadók ellen, akiket elsőfokú a bíróság 10—10 napi fogságra ítélte. Az ügyész fellebezése folytán került újra az ügy a felsőbb bíróság elé, amely ugyancsak büntösnek mondta ki az antiszemita merénylőket és 3—3 heti fogságra, a perköltségek megtérítésére, valamint 700 franck kártérítési költségek kifizetésére ítélte őket.

— A zsidók emelték a Nobel-dijaknál első helyre Németországot.

Most van száz esztendeje, hogy Nobel Alfréd, a Nobel díj megalapítója született. Az egész világon nagy ünnepségeket készítenek elő a jubileum alkalmából és Svédországban már hetek óta folynak az ünnepi előkészületek. Eddig százhatvan három tudós, költő és békebarát kapta meg a Nobel-díjat és az eddig kifizetett díjak összege 19.237.725 svéd korona. Egy svéd lap megállapítja, hogy a Nobel-díjat nyert országok közül eddig Németország áll az első helyen, mert harminckilenc német kapott Nobel díjat. Ezek között azonban tízennégy zsidó van és miután a mai Németország a zsidókat nem tekinti németeknek, Németországot ma már csak a harmadik hely illeti meg. Az első Anglia, a második Franciaország. A német zsidók Amerika után az ötödik helyen következnek. Az orvosjelölték közül a világhírű zsidó Sordak professzor vitte el a díjat, aki az árja paragrafus miatt ebben az évben hagyta el a tevékenységét.

— Általános meglepetést, váratlan örömet keltett a Diana sósborszesz pályázata. Ismét közöljük. Nagy pénzdíjak.

— Antiszemita botrány a varsói egyetemen. Varsó. — A budapesti műegyetemi antiszemita kilengéssel párhuzamosan, Varsóban is súlyos összeütközés keletkezett az antiszemita és zsidó egyetemi hallgatók között. A varsói egyetem bejárata előtt számos nemzetiszocialista diák bántalmazta a zsidó hallgatókat. A rendőrség itt közbelépett és széjjelkergette a verekedő diákokat. Több fakultáson ez antiszemita diákok követelték, hogy a zsidók külön padban üljenek. Ennek során újra összeütközés történt, mert a zsidó diákok védekeztek a terror ellen. A progresszív lengyel sajtó a diákzavargások kapcsán megjegyzi, hogy a lengyel antiszemita sovinizmus és a német nemzetiszocializmus között semmi különbség nincs. Sőt amidőn a lengyel rendőrség politikai büncselekmények miatt akár német hitleristákat, akár lengyel antiszemitákat üldöz, mindannyian Németországba menekülnek, ahol Hitler menedéket ad számukra. A varsói diákzavargások egyébként igen nagy visszhangot keltettek az egész országban és a kormány rendkívül erélyes lépésre határozta el magát. Azonnal minisztertanácsot hívott egybe, amely feloszlatta a varsói egyetemet, a rektort lengyelmi elé állította és nyugdíjazta az összes tanárokat, amiért elfürték a rendezavarásokat. A lengyel kormány példás erélye nagy megnyugvást keltett úgy a diákság, mint a zsidó lakosság körében.

— Száz héber kurzus Berlinben. Berlin. — A berlini cionista szövetség ezidő szerint 100 új kurzust nyitott a héber nyelv elsajátítása céljából. A kurzus látogatói főként azon ifjakból és növendékekből rekrutálódnak, akik Palesztinába kívánnak kivándorolni.

— Hivatalos nyelvvé lép elő a héber és a jidis Ungváron. Ungvár. Az ungvári városi tanács legutóbbi ülésén a népszámlálás hivatalos eredményei után, napirendre került a hivatalos nyelv kérdése is. A köztársasági törvényei értelmében ugyanis valamely város kisebbségi lakossága, ha meghaladja a 20%-ot, úgy igényt terthet a hivatalos élet minden területén anyanyelvének használatára. A zsidó párt nevében Szerényi Béla kérte, hogy a héber nyelvet hivatalos nyelvnek deklarálja a városi tanács, minthogy a népszámlálás adatai szerint a zsidóság száma 23.10% ra rug. A kommunista párt e javaslattal ellentétben azt követelte, hogy a jidis nyelvet nevezzék ki hivatalos nyelvvé, mert az ungvári zsidóság 80% a ezen a nyelven beszél. Az elnöki tanács rövidesen behatóan fog foglalkozni a héber és jidis nyelv kérdésével.

Gyenge férflaknak

válaszbélyeg ellenében díjmentesen küldöm szabadalmazott szenzációt

„HEURÉKA”
találmányom ismertetőjét. — Cím:

„PATENT 616” C.I.U.
1. sz. postafiók.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglő
Prága

II. Truharska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi hechserével

Ezen menorák gyertyatartók, serlegek, evőeszközök, Templomi kegyeszeretek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.



Gyártása és eladása:

„Tacumul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

— **Lázár Illieszigethi képviselő antiszemizmussal fenyegetődik.** Dr. Lázár Ilie, a nemzetiparasztpárt máramarosi képviselője az újságíróknak tett nyilatkozata során, feltűnő antiszemita hangokat pendített meg. Kijelentette, hogy bár őt nem lehet megvásárolni, de ha mégis elhatározná magát, hogy belépjen Cuza pártjába, az nagyon rossz lenne a máramarosi zsidóknak. A Vajda miniszterelnökhöz való kapcsolatairól röviden, de annál jelen őségjeljesebben viszont a kövekezőket mondotta: „Egy dolgot kérek tőlem Vajda miniszterelnök — mondotta — hogy ne beszéljek a vasgárdistákhoz való kapcsolatairól, mert ez számára kelemellen lenne.“ Nos Ilie Lázár nem beszélt ezekről, de hallgatásával is sokat mondott a kormány antiszemita politikájáról.

— **Berlinben színlap, hirdetés és kritika nélkül nyílt meg a zsidó színház.** A berlini „Jüdische Kulturbund“ színháza, amelyet a német kormány engedélyezett, megkezdte működését Lessing „Bölcs Nánán“ jának előadásával a Berkner Theaterben, de igen különös körülmények között: csak a szövetség mintegy 20 ezer tagja tudott róla, a nyilvánosság nem is vehetett erről az új színházi vállalkozásról tudomást. A kormány-engedély ugyanis annak idején kikötötte, hogy sem színlapokon, sem plakátokon, sem újságokban nem szabad az előadásokat hirdetni s az újságok nem írhatnak a bemutatóról kritikát. Sőt újabban e tilalmat kettővel kiegészítette a hatóság: a zsidó színház előadásaira nem lehet szmokingban menni és a színház előtt az előadás idejében nem áthat meg autó. Jellemző hogy a Kulturszövetség tagjai mindent vállaltak, csak hogy színházat játszhassanak.

— **A szinesek is válaszolnak.** Bombayból jelentik. — Ceylon városi tanácsa egy memorandumot nyújtott be a kormányhoz, amelyben kéri, hogy hivatalosan tiltsa ki a kormány a német árut az országból. A lakosság ellenséges magatartása a jelenlegi német rendszerrel szemben egyébként is igen éles formákat ölt. Így például legutóbb a lakosság erőszakkal akadályozta meg, hogy a kikötőbe befusszon a „Köln“ német hadihajó. A német követ minden fáradozása hiábavalónak bizonyultak, hogy a mértékadó körök megváltoztassák németellenes magatartásukat, sőt maga a követ is igen kínos helyzetbe került, mert az előkelő társasági körök bojkottálják és nem fogadják többé be köreikbe. Igen érdekes, hogy a férjek nyilvánosan tiltották meg feleségeiknek, hogy a németekkel társadalmilag érintkezzenek. Ez válasz arra a német rendeletre, amely eltávolítja a német asszonyoknak, hogy szinesekkel táncoljanak.

A zsidó sportolók — Hitler Németországa ellen

A világ kulturközvéleménye mind magasabbra emeli azt az erkölcsi védőfalat, amely mereven elzárja a barbár hitlerizmus országától. Az összes nemzetek vezető szellemei megtagadnak minden érintkezést és közösséget a harmadik birodalommal. Mert most már nem politikai, hanem erkölcsi, emberi, kulturális szempontokról van szó, amelyet a nemzetiszocializmus urai lábbal tipornak. Sőt ma a német horogkereszt már az emberek privát életébe is behatol és diktatúráját kiterjeszti az élet minden vonatkozására. A mai Németországban nincs többé szabad társasági élet és a zsidósággal való érintkezés formális életveszedelemmel jár.

Mind ezt annak kapcsán említjük meg, hogy a legújabb világolimpiát Berlin számára sorsollák ki. A sportvilág mértékadó körei már több ízben óvást emeltek ez ellen, sőt hivatalosan is kérték Németországot a zsidó sportolókkal szemben tanúsított magatartásának megváltoztatására, amelyet a horogkereszt diktatúrája alá rendelt német sportférjak meg is ígértek, — azonban Hitlerék nem sokat adnak az elhangzott szó becslésére és minden maradt a régi. Sőt napról-napra még intenzívebben fosztották meg a zsidó ifjúságot a sportolás lehetőségétől. Ez a fejlődés odáig vezetett, hogy jelenleg már nincsen egyetlen zsidó sportoló sem a német sportegyesületekben.

Newyorkból jelentik, hogy a Stephen Wise elnök lete alatt álló amerikai zsidó kongresszus, amely az amerikai zsidóság fóruma, kiállítványt intézett az amerikai olimpiasz bizottsághoz, amelyben bejelentte, hogy az 1936-ban Berlinben megrendendő világversenyen nem vesz részt, mert Németország kizárta sportszervezeteiből a zsidókat ami összeegyeztethetetlen a nemzetközi sportmorállal. Nyilvánvaló tehát az is, hogy Németországot a legközelebbi olimpiáson egyetlen zsidó sportoló sem fogja képviselni, noha még 1936-ban is élni fognak a birodalomban zsidó sportférjak. — Az amerikai zsidó szövetség kéri tehát az olimpia bizottságot, hogy a verseny helyét helyezték át más világvárosba, mert Németország faji és vallási különbségei tesz a sport területén is. A sportvilág élénk érdeklődéssel várja az olimpia-bizottság döntését.

— **Meggyilkoltak egy zsidó vándortanítót Nagyszöllősen.** Vasárnap reggel Nagyszöllős mellett egy meggyilkolt zsidó tanítót találtak. Holtteste mellett egy revolver feküdt. A szerencsétlen tanító állást ment nézni magának és utközben esett a rablógyilkosság áldozatául. A merénylőnek nyoma veszett.

— **Éheznek a zsidó gyerekek Berlinben.** Berlin. A berlini zsidó hitközség az egyre növekvő zsidó gyermeknyomorra való tekintettel, elhatározta, hogy iskoláiban 600 gyermek részére ebédszót fog nyújtani. A hitközségi vezetőség 1000-re becsüli az iskoláiban járó nyomorgó zsidó gyermekek számát. A gyermekek legtöbbje intellektuel családból származik, akiknek szülei a nemzetiszocialista rezsim követ kezében veszítették el állásaikat, vagy kellett felhagyniuk foglalkozásaikkal.

Egy jó ötletért 5000 Lei

a DIANA sósorszesz közönség pályázatán

Azt a baráti kapcsolatot, mely eddig is meg volt a **DIANA** sósorszesz fogyasztói és gyártói között; szorosabbra akarjuk fűzni! Az a meggyőződésünk, hogy a közönség a legjobb reklámtervező, tehát pályázatot hirdetünk a közönség részére, **reklámötletekre.**

A DIANA pályázat tárgya:

a **DIANA** sósorszesz. Aki csak egyszer is megvette, egész életén át használja ezt az életet, erőt, egészséget adó háziszert. Olthoz, sportnál, utazásnál, kirándulásnál nélkülözhetetlen. Gyermekek és felnőttek, szegény és gazdag, egészséges és beteg egyformán használja. Olyan fontos, akár a mindennapi kenyér. (Részletes használati utasítás minden üveghöz mellékelve.)

A DIANA pályázat formája:

beküldhető rajz, vers, jelmondat, szöveg és egyéb reklámötlet. A rajzoknál nem a tökéletes kidolgozás, hanem az ötlet a fontos: a vers legfeljebb négy soros, patlogó rimű, könnyen megjegyezhető szöveg; a jelmondat néhány szavas szöveg legyen, mely a **DIANA** sósorszesz utóérhetlenségét és számos jó tulajdonságát hirdeti! Egyéb reklámötletre a legtagabb tér kínálkozik! Ezt legfeljebb 15—20 sorban kérjük leírni és beküldeni. Kérjük a papirnak csak egy oldalára írni!

A DIANA pályázat feltétele:

A pályázaton mindenki résztvehet, aki pályamunkájával együtt egy **DIANA** sósorszesz használati utasítást küld és a pályázati hirdetés szelvényét mellékel.

A pályázat határideje: 1933 november 30.

Eredményét a lapokban közöljük.

DIJAK:

I. díj	5000 Lei
II. „	3000 Lei
III. „	2000 Lei
IV. „	1000 Lei

ezenkívül 20 vigaszdíj, összesen 15.000 lei értékben.

A pályaművek közül zsűri válogatja ki a nyerteseket!

A zsűri döntése megfelelhetetlen. A nyertes pályaművek minden jogukkal együtt a **DIANA** tulajdonába mennek át. Egy résztvevő többféle tervvel is pályázhat, csak arra kérünk mindenkit, hogy minden tervét külön papírlapon küldje be az alábbi címre, persze egy borítékban:

DIANA TIMIȘOARA

Várjuk a pályamunkákat!

Itt levágandó és beküldendő!

Pályázati szelvény

Alulírott mellékeltem drb pályamunkával résztveszek a **DIANA** sósorszesz pályázaton. A hirdetett feltételeket kötelezőleg elismerem.

Mellékelendő:

1. Egy **DIANA** sósorszesz használati utasítás.
2. A pályamunkák.

(olvasható aláírás.)

Pontos cím.

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני

מהייערע ברודער אוין שוועסטער ה' עליהם יחיו!

וועגען דער אללבעקאנטען שלעכטען ווירטשאפטסלאגע וואס הערשט אין דער גאנצען וועלט, דארטער אויך אין אונזער האנד האבען ליידער דיא אייננאמהע פון ר' מאיר בעל הנס געלדער זיך זייער פערמנדערט, אונזערע לאנדעס ברודער דיא פיעלע הונדערטער תלמידי חכמים וואס זיצען אין הייליגען לאנד על התורה ועל העבודה אונד אויך אלמנות ויתומים, האבען ביז יעצט אויך זייער איינע קערגליכעס לעבען געפיהרט, דאהער פרייט עס אונז מיטצוטוהיילען דאס בעזר השי"ת איז אונז געלונגען איין בעניגסטיגונגס פערטראג אבצושליסען מיט דער בערוהמטער לעבענספערזיכערונגס-געזעלשאפט „PHÖNIX“ פון וויען, מיט וועלכעס פערטראג זיין געבען געוויסען אנהייב פיר צדקת רמב"ה נאך יעדער פערזיכערונג וועלכעס עס בערופט זיך אויך דער בעניגסטיגונגס פערטראג אויסער אנדערע פארטיילע וואס זיין געבען פאר דער פארטיי.

דאהער בעמען מיר יעדערער ווער עס פערזיכערט זיך בייא דער „פעניקס“ זאלל בעדאכט זיין אז עס זאלל פערמערקט ווערען אויך דער פאליצע, צו גונסטען דעם כולל.

גלייכצייטיג בעמען מיר אונזערע גבאים אונד ערלע שפענדער, זעלבסטפערשמענדליך דארף דאס נישט זיין בעאיינערעכטיגען דיא ביזוהעריגע איינקאממען פון רמב"ה וויא ביקסען געלדער אונד שפענדען, אונד וויר ערווארטען פון דיא געערטען גבאים אונד ערלע שפענדער דיא זאמלונגען אונד אונטערשמייצונגען ווייער אויסצואבען אונד פערמעהרען.

ה"ק יעקב אלימלך פאנעט
בהגה"ק מהר"י זצ"ל אב"ד פה

ה"ק יצחק יהואל פאנעט
בהגה"ק מהר"ם זצ"ל הופ"ה

נשיאים ואמרכלים דכולל אהבת ציון דערת זי"ב בארץ הקדושה תובב"א.



A harmadik sorsjáték eredményei

Október 6-án végződtek az ötödik osztály huzásai, amelyekkel a harmadik sorsjáték befejezést nyert.

240,000.000 Lei

Ez a hatalmas összeg került szétosztásra ennek a sorsjátéknak a nyertesei között. Itt közlünk néhány nevet az ötödik osztály nyertesei közül:

1,000.000 Lei

1. D.(*) tisztviselő, București. 2. Max Steinberg kereskedő, București, Str. Neiva Traian 11. 3. Ilie Vădișcă háztulajdonos, București, Str. Sft. Nicolae Tei No. 2. 4. Maria Câmpăanu dohányfőzsdés, București, Str. Palade No. 24.

2,000.000 Lei

1. Ghilla Abramovici háztartásbeli, București, Str. Sft. O. Iosif 2. 2. Sylvia Oasă háztartásbeli, férje kereskedő, București, Str. Bădești No. 52. 3. Marcel Kahane hivatalnok, București, „Generala” biztosító intézet. 4. Iosif Görlinger hivatalnok, București, „Generala” bizt. intézet.

3,000.000 Lei

1. Grosu Ioan főhadnagy, Iași, Reg. n. A. A. 2. Gh. Stănescu, Buzău. 3. Ilie Tudorache tisztviselő, Iași, Corp. 4. A. 4. Heim Rabinovici kereskedő, Sculeni Iași m. 5. Iacob Meadel Iași, Str. Profesor Paul 41. 6. Leon Heimovits, Carol Valler és Jean Rusu, Iași, B-dul Brătianu.

5,000.000 Lei

1. Moritz Schäffer a „Liliacul de Aur” áruház tulajdonosa, București, Str. Sft. Nicolae Selani 16. 2. Sigu Marcovici kereskedelmi tisztviselő, București. 3. I. Marcus műegyetemi hallgató, București, Str. Carol Orero 17. 4. Edi Beier gyermek a „Pinet” áruháznál. 5. Jeni Dumitrescu C. F. R tisztviselő. 6. Rica Zuncu háztartásbeli, Str. Elena Ferechide 25. 7. Jean Mares tisztviselő, București, Str. Meteor 4.

5,000.000 Lei

1. B.(*) kereskedő, Cluj.
2. B. H.(*) kereskedő, Mediaș.
3. F.(*) faügynök, Mediaș.

*) A csillaggal jelzett betűk azon nyertesek nevének kezdőbetűi, akik nem kívánják nevüket közölni.

Az új IV-ik Osztályosorsjáték már megkezdődött és az első osztály huzása **November 9.** A nyeremények összege nagyobb, a játék sokkal vonzóbb, mert az első osztályoknál is a főnyeremény **1,000.000 Lei.**

Sorsjegyek árai osztályonként:

$\frac{1}{8}$ 125 Lei

$\frac{1}{4}$ 250 Lei

$\frac{1}{2}$ 500 Lei

$\frac{1}{1}$ 1000 Lei

OSZTÁLYSORSJÁTÉK



ROMÁN ÁLLAMI OSZTÁLYSORSJÁTÉK

Huzási terv a IV. sorsjátékban:

Első osztály huzása
1933 November 9 és 10-én

1 nyeremény à 1,000.000
1 " à 300.000
1 " à 100.000
és összesen 2450 nyeremény 7,730.000 Lei
összegben

Harmadik osztály huzása
1934 Január 3 és 4-én

1 nyeremény à 1,000.000
1 " à 300.000
1 " à 100.900
és összesen 2450 nyeremény 12,990.000 Lei
összegben

Ötödik osztály huzása

1934 Február 22-től 1934 március 26-ig

Egy nagy jutalom **5 000 000 Lei** összegben.

Vagy öt jutalom egyenként **1 000 000 Lei.**

1 főnyeremény 5 000 000
1 " 3 000 000
1 " 2 000 000
1 " 1 000 000
1 " 500 000
2 nyeremény à 300 000
4 " à 200 000
8 " à 150 000
17 " à 100 000
és összesen 30 300 nyeremény 197,332.000 Lei
összegben

Második osztály huzása
1933 December 7 és 8-án

1 nyeremény à 1,000.000
1 " à 300.000
1 " à 100.000
és összesen 2450 nyeremény 10,360.000 Lei
összegben

Negyedik osztály huzása
1934 Február 1 és 2-án

1 nyeremény à 1,000.000
1 " à 300.000
1 " à 100.000
és összesen 2450 nyeremény 15,660.000 Lei
összegben

Szíveskedjék az új terv előnyeit figyelembe venni. Az új terv **ÖT JUTALMAT** tartalmaz az eddigi egy helyett, továbbá az 5-ik osztályban **81 középnyeremény** kerül sorsolásra az eddigi 36 helyett. Ezáltal népszerűbb lett a terv, mert megbízhatóbb állagcsélyeket nyújt a résztvevőknek.

80.000 SORSJEGY, 40.000 NYEREMÉNY!

Vegyen vagy rendeljen egy lev. lapon
Állami Osztályosorsjegyet az erdélyrészi főelárusításból
BANCA ILIESCU S. A. Cluj-tól
amely a legszerencsésebbnek bizonyult és ezideig **28,000,000** lelt
meghaladó összeget fizetett ki nyereményekért!
Fiókok és ügynökségek egész Erdély és Bánát területén!
Képviselőnk: **Oradea, Kollmann Kálmán Str. Avram Iancu 14**

Most vásároljanak osztályosorsjegyet a
Kereskedelmi Hitelintézet RT.-nál
Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii 20.
mert ez a főelárusító jelenleg kedvező nyereszérőben van, amit fényesen
igazol, hogy a legutóbbi huzáson nála vásárolt sorsjegy nyerte meg az
5.000.000 lei nagy jutalmat
Huzás már november 9 és 10-én!

Oradea, Bihar és Szilágy
főelárusító
Goldschmidt Bank
Bulevardul Reg. Ferdinand 10.

Sorsjegyek kaphatók a bihar-
megyei és oradeai főelárusítónál
Union Bank
Bulevardul Reg. Ferdinand 1.

Sorsjegyek kaphatók a bihar-
megyei és oradeai főelárusítónál
Dácia Bank
Bulevardul Reg. Ferdinand 4.

RÖVID HIREK

BRÜSSZEL. A város polgármestere nem fogadta el a nemzetiszocialista szervezet meghívását, hogy újonnan berendezett otthonukat felavassa. A polgármester lépését igen kedvezően fogadta a radikális sajtó.

BUKAREST. Romániában a zsidó születések száma az összlakossághoz viszonyítva 1,9 százalék, holott a zsidó lakosság 7 százalékát teszi ki Románia népességének. A halálozások száma is alacsonyabb a zsidóságnál, de még mindig felülmúlja a születések számát.

VARSO. Város közelében két antiszemita diák letaszított egy zsidó utast a robogó vonatról. Csocával határozott módon a merénylet nem sikerült és a zsidó utas életben maradt. — A lengyel rabbiszövetség legutóbb megtartott tanácskozásain foglalkozott a megüresedett rabbiállások betöltésének kérdésével. Megállapították, hogy ezidő szerint Lengyelországban 73 olyan hitközség van, köztük nagyobb városok is, amelyek rabbik nélkül állanak. Legtöbb esetben azért nincsenek betöltve a rabbiállások, mert a hitközségek ellmért tekintélyek számára tartják fenn a főrabbi széket. Rabbiner Schapira, lublini rabbi a tanácskozások során élesen állást foglalt az ilyen protekcionizmus ellen és követelte a rabbiszékek mielőbbi betöltésének elrendelését. Itt említjük meg, hogy a lodzi hitközség Schapira lublini rabbit akarta megnyerni főrabbiállásának elfoglalására.

ZÁGRÁB. A közeli napokban elhunyt Zágrábban, a Balkán egyik legnagyobb bányáinak igazgatója, Friedfeld Edmond, aki a zsidó hitközséget bizta meg végrendeletének végrehajtásával. Vagyonának kamataiból a jogoszlávai zsidó ifjuság számára egy produktív kiképző tanfolyamot kell felállítani.

KUBA. Kuba köztársasági elnöke közölte a nála megjelenő zsidó delegációval, hogy ő és kormánya nagyrabecsüli a kubai zsidóság gazdasági szerepét az ország érdekeinek szempontjából.

JERUZSÁLEM. Hivatalos jelentések szerint augusztus hónapban 2513 személy vándorolt be Palesztinába, amelyből 2442 zsidó volt. — Dr. E. L. Sukenik, a jeruzsálemi néber egyetem ismert archeológusa a Tiberias környékén egy III. vagy IV. századbéli zsinagóga romjait fedezte fel. — A Kfar Saba 50 munkás-csapatát a kolóniától néhány kilométerre fekvő új telepítésre helyezték át. A kolónián 350 dunányi területen már megkezdődtek a munkálatok.

BERLIN. A porosz kormány legutóbb törölte a zsidó hitközségek számára eddig nyújtott szociális munkásságért járó. A kultuszsubvenciókat már régen nem folyósítják. — A dormundi munkabíróság egy konkrét ügy kapcsán ítéletében kijelentette, hogy kártalanítás nélkül lehet elbocsájtani bármikor a zsidó alkalmazottakat és tanulókat. — A zsidó gyógyszerészeket kizárták a gyógyszerészek szövetségéből. — A legújabb miniszteri rendelet értelmében a birodalomban csak azok tarthatják meg földjeiket akiknek árja származású 1800 ig visszavezelve, minden kétséget kizáróan megállapítható. — Köszigsbergben a német kézművesek hivatalos lapja erősen követeli, hogy szon zsidó ifjakat, akik a palesztinai kivándorlás céljából ipari szakmákat akarnak tanulni, ne foglalkoztassák a német vállalatok, mert könnyen meglojtrénhelik, hogy nem fognak tudni Palesztinába menni és veszedelmes konkurenciát jelentenek majd a német munkásságnak. — Jean Benoit Lewi zsidó szerző filmre átdolgozott világhíres munkáját, Németországban Benoit filmként futatták, de kihagyták nevének zsidóságot hangzó Lévi részét. A szerző most megtiltotta, hogy nevének teljes szövegű hirdetése nélkül továbbra is előadhassák a darabot. — A német rádióban a Népszövetséget úgy aposztrofálták, hogy az nem egyéb egy társalgó teremnél a zsidók és a marxisták számára. Erre a sváci „Bund” című újság megjegyzi, hogy a Népszövetség azt a kultúrívót van hivatva adni, amit a német filozófusok állandóan prédikáltak, Amit Hitler „kulturának” hív, az nem egyéb, mint a „kultura szégyene.”

STRASSBURG. A strassburgi jesiva, amely rövid három hónappal ezelőtt nyílt meg E. Weil Colmer főrabbi vezetésével mellett, igen szép eredményeket mutat fel. A közelmúltban megtartott vizsgák során a jesiva 30 növendéke kitűnő előrehaladásról tett tanúságot.

JOHANNINSBURG. R. Kossowski, az ismert volkovi rabbi, kit már több ízben hívtak meg a Johanninsburgi (Délafrika) rabbi hivatal vezetésének betöltésére, a napokban elfoglalta új hivatalát Munkásságától a délafrikai vallásos élet intenzív megerősödését várják.

PÁRIS. A párisi német menekültek segélyszervezete igen kritikus helyzetbe került. Báró Rolhschild, aki eddig a segélyszervezet legfőbb támasza volt visszatért az akció vezetéséről. Amszterdamból és Antwerpenből is olyan hírek érkeznek, hogy a segélyszervezetek nem tudnak kellőképpen eleget tenni hivatalosuknak az anyagi eszközök hiánya miatt.

BÉCS. Egy hivatalos statisztika érdekes adatokat közöl Ausztria kivándorlási számarányairól. Kiderül, hogy Ausztriából az utóbbi 7 hónap alatt legelőbb Palesztinába vándoroltak. Eszerint Palesztinában 107 ausztriai állampolgár vándorolt ki, míg Oroszországban 82, Argentínában 79, Braziliába 76, USA 69, Paraguay 61. A kis Palesztina "ehát túlhaladja a legnagyobb államokat is a bevándorlási kvóta tekintetében.

— Meghalt Schapira Meir a világhírű lublini jesiva vezetője. Csak néhány hete hogy Lengyelország legnagyobb rabbi kapacitásának, a „Chofec Chaim” haláláról számoltunk be és már ismét egy lengyelországi rabbi világnagyság haláláról kapunk jelentést. Schapira Meir lublini rabbi, az Agudasz Jiszroel világrabbitanácsának elnökségi tagja 48 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunyt 1885-ben Szarcán (Bukovina) született. Már fiatal korában magasan kiemelkedett előrehaladott előremenetelével és tudásával tanulóitársai közül. Jesiva tanulmányai elvégzése után a Glinci rabbiszéket foglalja el, amelyet rövid idő tartózkodása után a hírneves pietro-rovói hitközség rabbinak való megválasztása folytán, felcserél. Ekkor kezdett tekintélye is növekedni. Az Agudasz Jiszroel lengyelországi elnökséget vállalja el és mint ilyen sejm-képviselőnek választanak meg. 1923-ban akciót indított egy jesiva internátus megteremtésére. Kiváló szónoki képességével egy év alatt 100.000 Dollárt gyűjtött össze, amelyből felépített a hatalmas világhírű lublini jesivát. Közben Lublinba rabbinak választják és 1924-ben 20.000 ember jelenlétébe jesiváját felavatják. Schapira rabbi nagyságára jellemző, hogy a jesiva felavatására maga Nachum Szokolov, a Cionista Világszervezet elnöke is 2 gyönyörű gyergyatárlóval lepté meg. A halálhír vétele az egész világ zsidósága körében mély részvételt keltett. תנצ"ה

— 7000 palesztinai certifikátot kap a Jewish Agency a folyó félévre. Amint az ITA képviselője megbízható forrásból jelenti, a palesztinai kormány bevándorlási hivatala 7000 munkáscertifikátot hajlandó az 1933 október—1934 márciusi félévre a Jewish Agency rendelkezésére bocsájtani, amelyből a német zsidóság számára már kiadott 2000 certifikátot levonásba veszik. Említésre érdemes, hogy a J. A. a folyó félévre 24.000 certifikátot követelt a kormánytól.

— Kanada is németellenes bojkottot hirdet. Montreal a ruhakereskedők behozatali részvénytársasága, amelyhez 110 üzlet tartozik és évi imporforgalmuk több millió dollárra rug, határozatilag közölte a nyilvánossággal, hogy a jövőben bojkottálni fogja a német árukat — a nemzetiszocialista zsidó üldözések miatt.

— Dr. Löw Immanuel szegedi főrabbin súlyos műtétet hajtottak végre. Az elmúlt hét csütörtök estélyén a szegedi kórházban súlyos vakbéloperációt hajtottak végre, a napokban 80 éves születési jubileumát ünneplő dr. Löw Emmánuelen, Szeged város főrabbiján és felsőházi tagján. A műtét, amely egy félórát tartott jól sikerült. Az operáció után a főpap fogadta betegszobájában családjait, ismerőseit, akikkel hosszan elbeszélgetett. Löw Emmánuel operációjának híre, világszerte a legnagyobb részvételt és érdeklődést keltette. A főrabbi a teljes gyógyulás útján van.

— Képkiallítás. Egy kiváló zsidó festőművésznek és grafikusnak Königstein Józsefnek képkiallításáról kaptunk hírt Temesvárról. A fiatal festőművész kiállított képei, nagy művészi érzékről tesznek tanúságot. A Lloyd termeiben kiállított portrék és képek Temesvár műértő közönségének körében nagy fel-tűnést keltenek.

— A bukaresti erdélyi orth. zsidók templomegyesülete egy Talmud Thora alapítását határozta el, a zsidó gyermekek nevelése céljából. Winkler Mór hitközségi elnök, a szükséges helyiségeket, az ottani „Machzike Hajhadusz”-tól szerezte meg, amely egyesület készséggel bocsájtotta azt a Talmud Thora rendelkezésére. Már az elmúlt nyáron ebben az injézetben nyert kb. 40 gyermek délutáni kurzusokon elhelyezést, ahol 2 hitoktató szakavatott tanítása mellett kaptak képzést. A tél folyamán 3 tanító lesz foglalkoztatva, mivel el lett határozva, hogy több növendék bevonásáért, annak 90%-a díjtalan tanításban fog részesülni. Az anyagiakhoz a nagyünnepek alkalmával, az erdélyiek templomában (Str. Emigratului 10) a következő nagyobb adományok lettek célra felajánlva: Weisz Jenő, a Fumosan vezérigazgatója 6000 lei, Winkler Mór elnök 3000 lei, Grosz Jenő 1000 lei, Dr. Bréger Samu 1000 lei és több kisebb adományok. Tervbe vették még ezenkívül a leányok vallásos neveléséről megfelelő kurzusok útján — a jelentkezők számára mártan — gondoskodni, olyképpen, hogy részükre is délutáni tanfolyamokat rendeznek. Estéknél viszont felnőt férfiak részére tartanak előadást. — Az akciók egyik lelkes irányítója Weisz Jenő igazgató, aki minden igaz orthodox ügynek kezdeményezője.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Vándor talmudisták csinja

Két bocher állit be egy péntek délután egyik falu raschekoljához. Hogy szivesebben fogadják őket, az egyik orvosnak a másik kántornak adja ki magát.

— Brávó, — mondja a raschekol — ép beteg a kántorunk, holnap maga fog énekelni. A két bocher nagy konsternációval fogadta ezt a nem várt fordulatot, mert hiszen az, aki kántornak adta ki magát, nem tud énekelni.

— Te csak ne törődj semmivel, — mondja a másik — állj oda énekelni és mielőtt belekezednél, vágódj el ájultan a földön.

Másnap a bocher fényleg odaáll énekelni és elvágódik.

— Orvost, orvost, — kiállják az emberek, mire a raschekol azt mondja:

— Hol a másik bocher, az orvos?

— Előkerítik a másik bocher, az sokáig vizsgálja a földön heverő társát, a zsidók aggodalommal figyelik minden mozdulatát és fellélegzenek, mikor végre megnyugtatólólag int és így szól:

— Gestorben ist er nicht, aber nie in seinem Leben wet er mehr singen.

Ne térj többé vissza hozzánk

— Áldj meg, édesapám, — kérlette esküvőjén Rabban Gamlielt a leánya.

— Adja az Isten, hogy ne térj többé vissza hozzánk, — ez volt Gamliel áldása.

Lakáscsere.

A gazdag balbósz két kovácsmester közelében lakott. Az egyiknek az utca egyik felén, a másiknak átellenben volt a műhelye. Örökös kalapácsolás zaja keserítette el az életét, se nappal, se éjszaka nem volt nyugalma.

Kérésre fogta a dolgot: halkabban üssék a pörölyt. Nem használt a kérése, végtére is jelentékeny ajándékokat ígért nekik, ha rögtön kiköltözködnék a műhelyeikből.

A két kovács készséggel elfogadta az ígéretet s a balbósz nagy boldogan dusan megvendégelte őket és pénzt is adott nekik.

S amikor mindezt megcselekedte s a lakomának is vége volt, megkérdezte tőlük, hová költözködnék a műhelyeikkel?

S felelt a kovácsok egyike: Én az ő házába, ő meg az enyémbé.

A házasság

Ugy mondják, hogy valahol egy képtárban három festmény van, amelyek mindegyike egy-egy férfit ábrázol különböző pozitúrában. Az egyik festmény egy férfit tüntet föl, aki lehajtott fővel gondolataiba elmerülten ül, a másik képen egy férfi a homlokát üti és a szakálát tépi, a harmadik képen egy férfit lehet látni aki táncol és nevet.

Az első kép alatt ez az irás áll: „Ez a férfi a házasságra gondol.” A második alá ez van írva: „Ez a férfi megházasodott és megbánja a tettét.” A harmadik képen ez a felirata: „Ez a férfi elvált a feleségétől.”

Hangosan és sugva

Két ajrech jó keresethez jutott. Szüretidő volt s egy gazdag szőlőtulajdonos fölbérelte őket szüretelő munkára.

A szőlőben dolgoztak. Az egyik közülök déltájban a présházban készült menni ebédelni. Hívta a társát is, az együgyű Motchet. Ez hangosan kiabálva így felelt neki: Várf egy kissé csak eldugom előbb a vincellérkésemet, ide a bokor alá, azután rögtön jövök.

Amikor ott ültek együtt az ebédnél, az okosabb ajrech élénk szemrehányásokat tett az együgyű Motchenak, azt mondta neki: „Ha valaki valamit elrejt, akkor vagy hallgat róla, vagy legalább is halkán, sugva beszél, ha azonban valaki úgy kiabál, mint te, téved, el lehet rá készülni, hogy meg fogják lopni.”

Ebéd után Motche ment ki előbb a szőlőbe, kereste a vincellér-kését, de az már eltűnt a bokor aól, Elébe szalad hát lelkenedezve az érkező társának és titokzatosan a fülébe sugta: „Ellopták a vincellér-késemet.”